

Noa Agnete Metz i RÆSON:

Hillary: den proaktive børste

Hillary Clinton er på sin side mere konkret, end hun er idealistisk, en politisk børste, der er proaktiv frem for reaktiv. Hun blinker ikke først i konfrontationer med nogen, og hvis det er påkrævet, kan hun slå en proper politisk næve. Var hun kommet ind i politik alene, kunne amerikanerne måske acceptere disse ærkemaskuline træk, især hvis hendes mand ville nøjes med at spille sax og være charmerende, dvs. hvis man bare kunne bytte kønsrollerne om. Men Hillary Clinton er den hun er i amerikansk bevidsthed, fordi hun brød reglerne for en førstedames opførsel.

Af Noa Agnete Metz

Startskuddet er gået til det demokratiske primærvalg. Banen er kridtet op, og hvis ikke Al Gore i sidste time smider sit kandidatur ind, kommer slaget til at stå mellem Hillary Clinton og Barack Obama.

Selvom kandidaterne længe har positioneret sig, er der én ting, der viser hvornår tingene rigtig går i gang – mudderkastning mellem de to kampagneteams. Det skete første gang via tredjepart, da David Geffen, mediemogul og tidligere støtte af Bill Clinton, valgte side til fordel for Barack Obama. I et interview sagde han, at Clinton-parret var løgnere, han ryggesløs og hun, ”gud skal vide, er den mest ambitiøse kvinde”. Kommentarerne var samme aften viderebragt på alle store tv-kanaler og fik de to kampagneteams til at mundhugges, men David Geffen har ikke opfundet denne vurdering af Hillary Clinton. Det er en holdning, der er udbredt både i den amerikanske befolkning og i medierne.

Der er lagt i ovnen til en lang og sej demokratisk valgkampagne, og endnu varer det et helt år før det afgøres, hvem der skal repræsentere Demokraterne i præsidentvalget i 2008. Man skulle tro, det er nemt at være Hillary Clinton i de her dage. Har hun måske ikke det hele? USA er i humør til systemskifte, hun har tilkæmpet sig en selvstændig plads på den politiske scene via sin senatorpost, og hun har en gigantisk kampagnemaskine bag sig, hvis hjul først lige er begyndt at rulle. Men der er et par store udfordringer.

Ikke Hillary af lyst

Den ene er hendes ambivalente forhold til Irak. Trods bred demokratisk konsensus om, at krigen i Irak var en fejl, nægter hun at krybe til korset og

øve selvkritik for at have stemt for invasionen. Det kan nemt give bagslag. Politisk set er det hendes mest sårbare punkt, men slet ikke hendes største problem.

Det er derimod et mildest talt kompliceret forhold til amerikansk presse. Hun er ikke et nyt ansigt i politik, og må derfor bygge sin kampagne op i forhold til det billede offentligheden allerede har af hende. Og pressen er en vigtig mellemstation, som Hilary Clinton har haft sammenstød med siden sin tid som præsidentfrue. En betragtelig del af befolkningen synes Hillary Clinton er direkte usympatisk, hun er kandidaten USA elsker at hade. Igen og igen hører man demokrater udtale, at hvis de stemmer på Hillary Clinton, er det kun fordi, hun er stærkere end Obama og derfor har bedre chance for at vinde valget, ikke fordi de har lyst. At hun i Republikansk presse bliver afbildet som hård, kynisk og løgnagtig er forventeligt, men dette går igen i meget af den mere pro-demokratiske presse, og derfor er det en vigtig faktor, hvis ikke den vigtigste, som hun planlægger sin kampagnestrategi efter. Hun er en demokratisk kandidat med en stor del af et normalt venligt indstillet pressekorps imod sig.

Diskussionen kommer jævnligt op, også i amerikanske medier, om hvor meget af denne dårlige presse bunder i, at hun er usympatisk, og hvor meget der er tale om en udbredt modvilje mod en kvindelig kandidat, der har vist sig ikke at stå tilbage for sine mandlige kollegaer, når det kommer til appetit på politisk magt.

Hun er kun den anden kvinde i USA's historie, der forsøger sig som præsidentkandidat for et af de store partier. Den første, Shirley Chisholm, gik det skidt for, da hun stillede op i det Demokratiske primærvalg i 1972, men det er mere relevant at se på Hillary Clintons samtid. Er det umuligt at komme til tops som kvinde i USA?

Et forsigtigt nej. Der er pt. to eksempler, formanden for Repræsentanternes Hus Nancy Pelosi og udenrigsminister Condoleeza Rice. Den negativitet, der omgiver Rice, er en del af hele den skepsis, Bush-administrationen oplever som følge af situationen i Irak. Selvom det er almen viden, at hun er single, og vi som offentlighed måske kan forestille os, at det en gang i mellem er koldt og ensomt på toppen, er denne form for ugebladssladder som regel ikke del af den politiske sfære. I det daglige forholdes offentligheden sig primært til Rice som udenrigsminister og ikke som privatperson.

Nancy Pelosi er så ny på sin post, at der endnu ikke er hændt hende nok til at man kan bedømme i hvilken grad, der skelnes mellem privat og offentlig sfære. Den eneste form for særbehandling består indtil videre af, at hendes tøjstil blev minutiøst undersøgt i dagspressen, noget hendes forgænger på posten ikke fik æren af. Disse eksempler på kvinder i høje embeder siger ikke nok om Hillary Clintons chancer. For ingen af de to har lagt billet ind på topjobbet, og det er en verden til forskel.

Hillary Clinton brød i sin tid med al etikette ved at nægte at holde sig indenfor den på forhånd udstukne ramme. Hun var ikke tilfreds med at folde servietter og arrangere blomster.

Nej til småkagerne

Sammenligner man Hillary Clintons præsidentkandidatur med andre kvindelige kandidaturer til nationale topjobs, Tysklands Angela Merkel og Finlands Tarja Halonen, er der også stor forskel. Ingen af de to sidstnævnte var før valgkampen blevet folkeeje med krop og sjæl, som Hillary Clinton er det. Verdens offentlighed kommenterer frit på alt fra hendes udseende til hende og hendes mands ægteskabelige problemer. En del af dette siges at være en præsidentfrues lod, men Hillary Clinton brød i sin tid med al etikette ved at nægte at holde sig indenfor den på forhånd udstukne ramme. Hun var ikke tilfreds

med at folde servietter og arrangere blomster. Den velrenommerede advokat afviste ordret at 'blive hjemme og bage småkager', da hendes mand blev valgt til præsident. Hendes affejende bemærkning om dét emne gled ikke godt ned hverken i pressen eller hos mange amerikanske familier. Det blev opfattet som arrogant, og Det Hvide Hus offentliggjorde hurtigt derefter førstedamens foretrukne småkageopskrift.

Præsidentembedet i USA handler ikke kun om politik men også om at præsidenten skal være faderfigur for verdens mest magtfulde nation. Som den amerikanske engelskprofessor Charlotte Templin skriver, er det den amerikanske præsidentfrues rolle, at være den første til at understrege sin husbonds maskulinitet. Ligesom han i realiteten er alpha-hannen, er hendes rolle reduceret til en karikatur på kvindelighed. Hun skal være smilende og tavs, og hun skal klappe i sine små hænder. Hun er i sig selv beviset på hans heteroseksualitet. Præsident Kennedy skulle i sin tid have sagt til sin hustru Jackie, at hun ikke skulle åbne munden ved offentlige lejligheder, blot smile, og hvis det virkelig var nødvendigt at sige noget så kun tale om deres børn.

Ifølge disse parametre håndterede Hillary Clinton ikke rollen som førstedame godt. Hun fik store politiske tæv for at have ledet et kuldsejlet politisk initiativ om universel sygesikring. Dengang opstod en række stereotyper forestillinger om hende, som har hængt ved. En af dem, Lady Macbeth, er udtrykt i en joke om Clinton parret; Hillary og Bill er på besøg i hjemstaten Arkansas. De ser en mand, Hillary i sin tid gik ud med, passe sit job som tankpasser. Se, siger Bill, hvor heldig du var at vælge mig, ellers kunne du være endt her. Hvortil Hillary svarer, Nej Bill, hvis jeg havde giftet mig med ham, var *han* blevet præsident.

En anden gængs opfattelse er, at Hillary midt i alle husbondens skandaler lavede en aftale om at støtte ham mod bagefter at få støtte i hendes egen politiske karriere. Der er ingen, der et øjeblik tror på at hendes hjemmebagte småkager smager særlig godt.

Obama vs. Hillary

Mistilliden var altså stor i USA, da Hillary Clinton i 2000 vandt posten som senator for New York. Hun blev beskyldt for at være en såkaldt *carpetbagger*, hvad der i amerikansk terminologi er lig en, der kommer langvejs fra for at mele sin

egen kage i en fremmed stat. Allerede dengang mistænkte mange, at senatorposten var et kalkuleret stop på vejen til præsidentembedet. I sin valgkampagne til senatorposten var hun indledningsvis populær i New York City men ikke i resten af selve staten New York. Hun rådede bod på dette ved at rejse ikke mindre end 26 gange til Buffalo, en af hovedbyerne i staten, og hun lærte sig alt om subsidier til mælkeproduktion og andre lokale emner, til hun kunne det på fingrene. Hun vandt og generelt er der enighed om, at Hillary Clinton som senator for New York har leveret varen.

Men selv efter denne periode, der kan sammenlignes med en politisk svendeprove, hverken kan eller vil offentligheden glemme, at hendes vej ind i amerikansk toppolitik var illegitim. Forstået på den måde, at hun smuttede fra salonerne i Det Hvide Hus ind på hendes mands arbejdskontor, hvor hun åbenlyst arbejdede, som om også hun var folkevalgt.

Måske er hun virkelig lidt af en led kælling, der er for langt fremme i skoene og ikke burde stå i spidsen for USA, som det ironisk opsummeres i det politisk satiriske blad The Onion (www.theonion.com/content/node/48757)? Ihvertfald har en opfattelse af hende som kold, hård og ambitiøs bidt sig fast. Det er muligvis en korrekt beskrivelse af hendes personlighed, men hvor mange præsidentkandidater har ikke haft lignende personlighedstræk, uden at det i sig selv blev den største forhindring for deres kandidatur? Clintons personlighed er en enigma, hvad der som bekendt levner rum for bred fortolkning. Det er ikke politiske holdninger, men dette negative spin, der er hendes største problem.

Kampen står om det venstreorienterede USA's hjerte, og begge kandidater er klar over Internettets magt, både til at udbrede rygter og mindre smigrende videoklip, men også til at nå potentielle vælgere. Hillary Clinton bruger sin hjemmeside til at indgå i en lettere sminket dialog med brugerne, og Barack Obama trækker på græsrodsaktivisme gennem Internettet. Klikker man ind på hendes hjemmeside, tager hun spørgsmål fra de besøgende, og man må gå ud fra at de fire spørgsmål, hun vælger at svare på hver gang, afspejler hvad hun forestiller sig er vælgernes tvivl om hende. I "Let the Conversation Begin 1/24" tager hun et spørgsmål om sin personlighed: Kan hun tåle at blive sagt imod af sine medarbejdere? Spørgsmålet bliver læst op fra en computer af en ung sort kvinde, så vi forstår budskabet om, hvem hun samarbejder med. Og

ifølge Hillary Clinton kan hun bestemt tåle at blive sagt imod, men som hun sidder der på en cremefarvet sofa og ustråler magt, er man fristet til at tilføje; jo, du vil nok lade dig sige imod, men ikke af hvem som helst.

Clintonkampagnen forsøger tydeligt at dæmme op for ideen om, at hun er utilnærmelig og kold, men at der er en underliggende konsensus om det modsatte, kunne f.eks. ses på en avisforside i februar. Begge kandidaters forløbne dag blev målt mod hinanden i billeder. Hillary står alene op af en væg, tydeligvis på en scene. Hun holder en trådløs mikrofon i den ene hånd og kigger ned mod jorden med et melankolsk blik. Nedenunder ser læseren et snapshot fra Obamas dag. Han er ikke selv med, men det er en gruppe glade og smilende teenagere til gengæld, hvide og sorte mellem hinanden, trykker de sig op mod en afspærring med Obamas kandidat-slogan. De er så mange og så glade, at der ikke er plads til dem.

Det giver ikke mening at kritisere en præsidentkandidat for det at have store ambitioner, idet vi må formode at uden dem ville vedkommende, mand eller kvinde, ikke være kandidat.

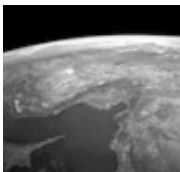
Brug for underdanighed

Det førnævnte interview med mediemanden David Geffen blev trykt i New York Times, som er alment kendt for at være en avis til venstre for midten. Han blev interviewet af Maureen Dowd, en skribent, der mange gange har luftet negative holdninger om Hillary Clinton. Men selv om det altså var en negativt ladet kontekst, forklarer det ikke, at Clintons kampageteam blev ophidset over Geffens sure opstød om, hvor ambitiøs en kvinde hun (ved gud) er. Der er vel næppe en eneste præsidentkandidat i historiens løb, som ikke har været ret ambitiøs karrieremæssigt. Det giver ikke mening at kritisere en præsidentkandidat for det at have store ambitioner, idet vi må formode at uden dem ville vedkommende, mand eller kvinde, ikke være kandidat.

Hillary Clinton passer ikke ind i nogen kasser. Hun har ikke nogen overvældende feminin sødme, og moderrollen, som nationens moder vel og mærke, er også svær at forlige med hende. Til sammenligning har den franske præsidentkandidat Segolène Royal begge kvaliteter. Hun er yngre og smuk og på samme tid fuld af moderlig medfølelse f.eks. for de unge, der stod bag optøjer i Frankrigs forstæder i 2005. Bedre bliver det ikke freudiansk set.

Hillary Clinton er på sin side mere konkret, end hun er idealistisk, en politisk børste, der er proaktiv frem for reaktiv. Hun blinker ikke først i konfrontationer med nogen, og hvis det er påkrævet, kan hun slå en proper politisk næve. Var hun kommet ind i politik alene, kunne amerikanerne måske acceptere disse ærkemaskuline træk, især hvis hendes mand ville nøjes med at spille sax og være charmerende, dvs. hvis man bare kunne bytte kønsrollerne om. Men Hillary Clinton er den hun er i amerikansk bevidsthed, fordi hun brød reglerne for en førstedames opførsel.

Amerikanerne vil se flere spontane smil, usikkerhed på den charmerende måde og en tilkendegivelse af, at hun skylder sin mand meget. Rigtig meget. Kort sagt skal hun mestre en unik blanding af ambition og underdanighed, ellers får hun problemer, når Demokraterne går til stemmeboksene.

Noa Agnete Metz (f. 1978) er cand.mag. i historie fra Københavns Universitet med speciale i Mellemøsten. Hun har været stagiare på den danske ambassade i Tel Aviv (2003-4) og var fra 2004-5 ansat i en israelsk-palæstinensisk NGO i Jerusalem. Pt. freelancejournalist bosat i New York.